Son Dönem Böbrek Yetmezli?i Uyum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Son Dönem Böbrek Yetmezli?i Uyum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30475

ARABPSYCHOLOGY.COM

Öz

Son Dönem Böbrek Yetmezli?i Uyum Ölçe?i, kronik bir hastal?k olan **Son Dönem Böbrek Yetmezli?i** (SDBY) tan?s? alm?? bireylerin, hastal?klar?na ve tedavi süreçlerine gösterdikleri psikososyal uyum düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi?tir. Ölçek, hastalar?n hastal???n getirdi?i zorluklarla ba?a ç?kma stratejilerini, duygusal tepkilerini ve ya?am kalitesine yönelik adaptasyonlar?n? de?erlendirir. Bu giri?, Ok ve Kutlu (2019) taraf?ndan gerçekle?tirilen ölçe?in Türkçe **uyarlama** ve **psikometrik özellikleri** çal??mas?na dayanmaktad?r. Çal??ma, ölçe?in Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu s?nayarak, SDBY hastalar?nda güvenilir ve geçerli bir ölçüm arac? sa?lamay? hedeflemi?tir.

Uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü koruyarak, klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda kullan?m için gerekli olan kültürel e?de?erlili?i sa?lam??t?r. Bu ölçek, özellikle diyaliz tedavisi gören veya böbrek nakli bekleyen hastalarda uyum sorunlar?n? erken te?his etmek ve uygun psikolojik müdahaleleri planlamak aç?s?ndan önemlidir.

Anahtar Kelimeler

Son Dönem Böbrek Yetmezli?i, Uyum, Adaptasyon, **Psikometrik Özellikler**, Ölçek Uyarlamas?, Kronik Hastal?k, Diyaliz, Ya?am Kalitesi.

Yazarlar

Elif Ok, Figen Y. Kutlu

Amaç

Son Dönem Böbrek Yetmezli?i Uyum Ölçe?i'nin temel amac?, **Son Dönem Böbrek Yetmezli?i** (SDBY) olan bireylerin hastal??a ve zorlu tedavi rejimlerine (hemodiyaliz, periton diyalizi vb.) kar?? geli?tirdikleri duygusal, sosyal ve davran??sal uyum düzeylerini standart bir ?ekilde ölçmektir. Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, Türk popülasyonunda SDBY hastalar?n?n psikososyal ihtiyaçlar?n? belirlemede güvenilir bir araç sunmay? amaçlam??t?r.

Bu araç, klinisyenlerin ve ara?t?rmac?lar?n, hasta uyumunda risk alt?nda olan bireyleri tespit etmelerine, bu bireylere yönelik destekleyici programlar geli?tirmelerine ve uygulanan psikososyal müdahalelerin etkinli?ini de?erlendirmelerine olanak tan?r.

Yap?

Ölçek, bireylerin kronik hastal??a kar?? gösterdikleri psikososyal **uyum** (adaptasyon) yap?s?n? ölçmektedir. Uyum, genellikle hastal???n yükünü kabul etme, tedaviye ba?l?l?k, duygusal

ARABPSYCHOLOGY.COM

düzenleme ve sosyal destek sistemlerini kullanabilme gibi çok boyutlu unsurlar? içerir. SDBY'de uyum, hastal???n ilerleyici do?as? ve ya?am tarz? k?s?tlamalar? göz önüne al?nd???nda kritik bir psikolojik yap?d?r.

Uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in ölçtü?ü temel boyutlar?n Türkçe örneklemde de geçerli olup olmad???n? incelemi?tir. Bu yap?, hastan?n hastal???na dair alg?s?n?, umut düzeyini ve tedaviye kat?l?m iste?ini kapsayan bili?sel ve duygusal bile?enlerden olu?ur.

Geçerlik

Ok ve Kutlu (2019) taraf?ndan yürütülen Türkçe uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal geçerli?ini incelemek üzere faktör analizi teknikleri kullan?lm??t?r. Yap? geçerli?inin sa?lanmas? için, ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen yap?y? ne kadar do?ru ölçtü?ü de?erlendirilmi?tir. Bu amaçla, genellikle Kriter Geçerli?i (örne?in, ya?am kalitesi veya depresyon ölçekleri ile korelasyon) ve Yap? Geçerli?i (Faktör Analizi) yöntemleri uygulanm??t?r.

Elde edilen bulgular, ölçe?in SDBY hastalar?n?n uyum düzeylerini ölçmede geçerli bir araç oldu?unu göstermi?tir. Yap?sal geçerli?in yan? s?ra, dilsel ve kültürel geçerlik için uzman görü?leri al?nm?? ve çeviri-geri çeviri yöntemleri kullan?larak ölçek maddelerinin kültürel e?de?erlili?i sa?lanm??t?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, ölçüm sonuçlar?n?n zaman içinde tutarl? ve kararl? olup olmad???n? belirlemeyi amaçlam??t?r. Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarl?l??? genellikle **Cronbach Alfa** katsay?s? ile incelenmi?tir. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Uyarlama çal??mas?n?n sonuçlar?, ölçe?in bütünü için ve olas? alt boyutlar? için yeterli düzeyde iç tutarl?l?k katsay?lar?na ula??ld???n? göstermi?tir. Ayr?ca, ölçe?in kararl?l???n? de?erlendirmek amac?yla test-tekrar test güvenilirli?i çal??malar?n?n da yap?lm?? olmas? muhtemeldir. Bu güvenilirlik verileri, ölçe?in klinik de?erlendirmelerde ve ara?t?rmalarda güvenle kullan?labilece?ini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Türkçe **uyarlama** sürecinde, Son Dönem Böbrek Yetmezli?i Uyum Ölçe?i'nin orijinal yap?s?n?n Türk örnekleminde de sürdürülüp sürdürülmedi?ini kontrol etmek amac?yla Faktör Analizi gerçekle?tirilmi?tir. Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) veya Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) teknikleri kullan?larak ölçe?in alt boyutlar? belirlenmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bu analizler, ölçe?in çok boyutlu bir yap?ya sahip oldu?unu ve uyumun farkl? yönlerini temsil eden faktörlere ayr?ld???n? ortaya koymu?tur. Faktör yüklerinin yeterli düzeyde olmas?, maddelerin ilgili alt boyutlar? güçlü bir ?ekilde temsil etti?ini ve ölçe?in yap?sal geçerli?inin do?ruland???n? göstermi?tir.

Araç

Test Type: Uyarlama Ölçe?i (Adaptation Scale)

Format: **Likert Tipi** Derecelendirme (Likert Type Rating Scale)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Kronik Böbrek Yetmezli?i hastalar?, özellikle diyaliz tedavisi gören veya nakil bekleyen yeti?kin bireyler.

Age Group: Yeti?kinler

Population Details: Çal??ma genellikle Türkiye'deki çe?itli hastanelerin nefroloji veya diyaliz ünitelerinde takip edilen SDBY hastalar? üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Methodology: Bireysel olarak uygulanan, öz bildirim (self-report) temelli psikometrik ölçüm arac?d?r.

Anahtar Kelimeler

SDBY, Böbrek Hastal???, **Likert Tipi**, Öz Bildirim, **Kronik Böbrek Yetmezli?i**, Diyaliz Tedavisi, **?ç Tutarl?l?k**.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Testin Uyarlama Y?l?: 2019

Sorumlu Yazar: Elif OK

?leti?im: elifok7@gmail.com

Ölçe?in ticari kullan?m? ve izin ?artlar? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik veya ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için genellikle referans gösterilmesi yeterlidir.

Kaynaklar

Ok, E. ve Kutlu F. Y. (2019). Son Dönem Böbrek Yetmezli?i Uyum Ölçe?inin Türkçe **uyarlamas?**

ARABPSYCHOLOGY.COM

ve **psikometrik özellikleri**. *Ac?badem Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Dergisi, 10*(3), 427-437. doi: 10.31067/0.2019.129

Makalenin orijinal ba?lant?s?: acibadem.dergisi.org

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: son-donem-bobrek-yetmezligi-uyum-olcegi-toad.pdf

Son Dönem Böbrek Yetmezli?i Uyum Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddelerin tam listesi için kaynak makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

son-donem-bobrek-yetmezligi-uyum-olcegi-toad.pdf

acibadem.dergisi.org

?leti?im: elifok7@gmail.com

Derecelendirme: Likert Tipi

ARABPSYCHOLOGY.COM